

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4504/2024
03.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужилца АА, ББ и ВВ, из ..., чији је пуномоћник Милета Масларевић, адвокат из ..., против туженог ГГ из ..., чији је пуномоћник Огњен Славковић, адвокат из ..., ради регреса трошкова издржавања, одлучујући о ревизији тужилце ВВ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 231/23 од 19.10.2023. године, у седници већа одржаној 03.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилце ВВ изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 231/23 од 19.10.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку П2 408/22 од 13.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужилци ВВ по основу неоснованог обогаћења и права на регрес плати износ од 1.248.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединог износа (опредељених по годинама) до исплате, како је то ближе наведено у том ставу. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 231/23 од 19.10.2023. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужилци ВВ по основу неоснованог обогаћења и права на регрес плати износ од од 1.248.000,00 динара, са законском затезном каматом на износ од 168.000,00 динара, од 15.01.2013. године до исплате, на износ од 180.000,00 динара од 15.01.2014. године до исплате, на износ од 192.000,00 динара од 15.01.2015. године до исплате, на износ од 204.000,00 динара од 15.01.2016. године до исплате, на износ од 216.000,00 динара, од 15.01.2017. године до исплате, на износ од 228.000,00 динара од 15.01.2018. године до исплате и на износ од 60.000,00 динара од 15.04.2018. године до исплате. Ставом трећим изреке,

обавезана је тужила ВВ да туженом на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 330.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила ВВ је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...10/23), Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку доношења побијане пресуде нема битне повреде из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужила је бака по мајци АА и ББ (које су током поступка постале пунолетне), док је тужени њихов отац. Унук тужиле су након развода брака родитеља (2011. године) поверене мајци на самостално вршење родитељског права. Тужени никада није био лишен родитељског права. Након смрти кћерке (25.07.2011.године), тужила ВВ је преузела бригу о унукама (тада узраста ... и ... година), које су наставиле да живе са њом у породичној кући тужиле. Решењем РФПАО - филијала Чачак од 22.09.2015. године, унукама тужиле и туженом признато је право на породичну пензију иза смрти мајке и супруге у износима од по 4.975,51 динара, које је касније измењено решењем истог органа од 18.01.2018. године тако што је унукама тужиле признато 2/3 дела породичне пензије (укупно 9.951,03 динара), а туженом 1/3 (4.975,51 динар). Решењем Центра за социјални рад од 18.12.2017. године тужила је постављена за привременог старатеља мал. унукама.

У издржавању унука, тужили је помагао њен син. Расходи домаћинства износили су на месечном нивоу: за струју 4.000,00 до 5.000,00 динара, за грејање (током грејне сезоне) 5.000,00 динара, за воду 1.000,00 динара месечно. У утуженом периоду (од 2012. године закључно са мартом 2018. године), тужила је остваривала пензију од 18.000,00 до 20.000,00 динара, а сада има пензију од 30.000,00 динара. Тужила актуелно живи у стану који је њено власништво. Унук студирају у Тужени није доприносио издржавању кћерки у новчаним износима, нити је своја давања обезбеђивао новчаним признаницама. Међутим, све време је био у свакодневном контакту са кћеркама, одвозио их у школу и довозио из школе, обезбеђивао им џепарац, куповао одећу и обућу, организовао рођендане, плаћао књиге, екскурзије, телефоне и интернет, одлазак на летовање и рекреативну наставу, а за старију ћерку курс У последње две године, тужени нема контакт са кћеркама. Током овог поступка, пресудом Основног суда у Чачку П 73/18 од 14.01.2020. године, ставом трећим изреке правноснажно је одлучено о обавези туженог да доприноси њиховом издржавању у досуђеним износима од по 11.000,00 односно 10.000,00 динара почев од 01.03.2018. године. Решењем Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 215/20 11.06.2020.године укинута је пресуда Основног суда у Чачку П 73/18 од 14.01.2020. године, у преосталом делу и предмет враћен у том делу првостепеном суду на поновно суђење (након чега су оне повукле тужбу).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања другостепени суд је, након одржане расправе пред тим судом (на којој су поновљени докази изведени пред

првостепеним судом и изведен доказ саслушањем парничних странака), укинуо првостепену пресуду налазећи да се заснива на битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП и на погрешно и непотпуно утврђеном чињеничном стању, па је одбио као неоснован тужбени захтев сматрајући да тужили не припада право на регрес трошкова учињених на име издржавања њених унука у утуженом периоду.

Правилно је другостепени суд применио материјално право када је одбио тужбени захтев.

Породични закон прописује да родитељ детета има право и дужност да се стара о детету (члан 68.), као и да малолетно дете има право на издржавање од родитеља (члан 154. став 1.). Лице које је фактички давало издржавање, а није имало правну обавезу има право на накнаду од лица које је по овом закону било дужно да даје издржавање (члан 165. став 1). Ако је више лица истовремено било дужно да даје издржавање њихова обавеза је солидарна (став 2. овог члана). Уколико је више лица истовремено дужно да даје издржавање њихова обавеза је подељена (члан 166. став 5.).

На основу цитираних одредаба произлази, да за разлику од захтева за издржавање по коме се новчана обавеза увек одређује за период убудуће и према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања, право на регрес представља право лица, које је без правне обавезе подмиривало нечије трошкове издржавања, да захтева накнаду за дато издржавање од лица које је по закону било дужно да даје издржавање. Ради се о имовинско-правном захтеву чија се висина одмерава према фактички датим средствима за издржавање, а не применом утврђених потреба малолетног детета на основу потрошачке корпе и могућности дужника издржавања утврђене у парници за развод брака.

Сходно наведеном, и по оцени Врховног суда тужила нема право да захтева враћање трошкова за дато издржавање унукама у утуженом периоду (од 2012. године закључно са мартom 2018. године). Законски заступник мал. унука тужиле (по пок. кћерки), након смрти њихове мајке 2011. године, био је тужени као њихов отац и тиме носилац обавезе њиховог издржавања, иако то судском одлуком није било регулисано. Чињеница да је тужени све до доношења решења Центра за социјални рад 18.12.2017. године којим је тужила постављена за привременог старатеља тада малолетним унукама, располагао у целости износима који су им признати на име породичне пензије иза смрти мајке нема утицаја на другачију одлуку. У таквој ситуацији, као лице са којим су мал. унуке по пок. ћерки живе у истом домаћинству и њихов привремени старатељ од 2017. године тужила је својим пасивним држањем (неподношењем пријаве Центру за социјални рад за недавање издржавања од старне туженог) онемогућила мал. унуке да благовремено заштите своја права како у погледу износа који су им признати на име породичне пензије иза мајке (за које је тужила тврдила да их је тужени задржавао за себе), тако и издржавања које има припада од оца као дужника издржавања. Осим тога, утврђено је да је тужени доприносио задовољењу одређених потреба својих ћерки у утуженом периоду на начин ближе изложен у побијаној пресуди. Добровољна давања која је тужила чинила ради помоћи својим мал. унукама (чија је висина утврђена вештачењем) не могу се сматрати испуњењем обавезе издржавања мал. деце уместо родитеља као дужника издржавања, с обзиром да

као сродник (бака по по пок. мајци) са којим су мал. деца живела није била дужник издржавања. При томе, тужилца право да захтева враћање није ни задржала (члан 211. ЗОО) јер је обавеза сродника супсидијерна.

Имајући у виду наведено, као неосновани су оцењени сви ревизијски наводи тужилце о погрешној примени материјалног права.

Из наведених разлога је на основу члана 414. став 1. ЗПП Врховни суд одлучио као у изреци пресуде.

Председник већа-судија
Мирјана Адријашевић, с.р.

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић